

Elim deb, yurtim deb yonib yashash kerak!

Turkiston

1925-yildan chiqqan boshlagan

«Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashining nashri

www.turkiston.uz

2015-yil 11-mart, chorshanba № 20 (15866)

Navro'z nafasi

Миллий

Ўйинларимиз — тарбия манбаси

Хар бир миллат ўзига хос анъана ва қадриятлари билан ажралиб туради. Миллатнинг бебаҳо бойлиги бўлган бундай қадрият ва анъаналар бир-икки кунда пайдо бўлиб қолмаган, бирор бир нарсанинг анъанага, айниқса, қадриятга айланиши узоқ даврни талаб қилади. Миллий қадриятлар миллатнинг тарихи, яшаш тарзи, маънавияти ва маданияти билан чамбар-час боғлиқ ҳолда вуждуга келган.

(Давоми 4-саҳифада)

Фасли навбахор ўлди...

Рустам Назарматов олган сурат

Prezident stipendiatlari

ИЛМ – умр безаги

*Фанимат саналур хар лаҳза, хар пайт,
Айтганингни қилгин, қилгусингни айт!
Гўзаллик диёрин гражданисан,
Ёмонни йўқотиб, яхшини кўпайт!*

Машҳур шоиримизнинг ушбу сатрларини хар гал ўқиганда бетакрор дамларнинг қадрига нечоғлик етяпмиз, деб ўйлайман.

Баҳор — гўзаллик, орзу-умидлар фасли. Бу фаслни бежиз умрнинг энг жўшқин даври — ёшликка менгзашмайди. Кўкларнинг тафтидан табиат ўзининг бор тароватини намоен этса, ёшликнинг шижоати ва шиддатидан умр гулшани бунёд бўлади. Бу онлар ўқиш, ўрганиш ва билим олишнинг айна палласи. Зотан, бу вақтда олинган илм тошга ўйилган нақш кабидир.

Президент стипендияси соҳиби Шоҳрух Шодмоновнинг илмий изланишлари, ўқишдаги муваффақиятлари билан танишиш асносида биз ёшликнинг ана шундай илҳомбахш, қалбларга шижоат бағишловчи қудратини яна бир карра хис этдик.

(Давоми 5-саҳифада)

Yoshlarga oid davlat siyosati — amalda

НУКУСДА “КУЙЛА, ЁШЛИГИМ!”
РЕСПУБЛИКА КЎРИК-ТАНЛОВИНИНГ
ҚОРАҚАЛПОФИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
БОСҚИЧИ БЎЛИБ ЎТДИ

ИСТЕЪДОДЛИ ЁШЛАР КЎРИГИ

Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, “Ўзбекнаво” эстрада бирлашмаси, Ёшлар маданият ва санъат маркази ҳамкорлигида ташкил этилган танловда туман ва шаҳарлардан 16 ёшдан 25 ёшгача бўлган 80 дан зиёд истеъдод эгалари ўзаро баҳслашди.

— Мамлакатимизда навқирон авлоднинг камолоти учун кенг шароит ва имкониятлар яратилмоқда, — дейди Ёшлар маданият ва санъат маркази раҳбари Р.Убайдуллаев. — Ёш истеъдодларни қўллаб-қувватлаш, эстрада йўналишидаги иқтидорини юзага чиқаришга кўмаклашиш, уларнинг ижрочилик маҳоратини ошириш мақсадида ўтказилаётган “Куйла, ёшлигим!” танлови иштирокчилари орасида келгусида миллий санъатимизни халқаро миқёсда кенг тараннум этишга муносиб ҳисса қўшадиган ёшлар кўплиги барчамизни хурсанд қилади.

Ҳайъат аъзолари томонидан хар бир иштирокчининг ижро маҳорати ва репертуари баҳолаб борилди. Фолиблар танловнинг мамлакат босқичида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди.

А.ОРТИҚБОЕВ,
ЎЗА мухбири

Р.Назарматов олган сурат

3

БОЛАЛИК
ОСМОНИДАГИ
«КАМАЛАК»

7

«ОММАВИЙ
МАДАНИЯТ»НИ ЮКСАК
МАЪНАВИЯТ ЕНГАДИ

Yoshlarga oid davlat siyosati — amalda

КАМОЛОТГА УНДОВЧИ РАФБАТ

Тошкент шаҳридаги Инха университетиди Зулфия номидаги Давлат мукофоти совриндорлари билан учрашув бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси томонидан ташкил этилган мазкур тадбирда турли вазирлик ва идоралар, ижодий ва жамоат ташкилотлари вакиллари, ўқитувчилар, талаба-ёшлар иштирок этди.

Тадбир қатнашчилари дастлаб Ўзбекистон халқ шоири Зулфия ҳайкали пойига гул қўйди.

Тошкент шаҳридаги Инха университети ректори Ш.Шерматов, Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазири У.Иноятов, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси М.Аҳмедов, “Камолот” ёшлар ижтимоий ҳаракати марказий кенгаши раиси Б.Ганиев ва бошқалар мамлакатимизда ёшларнинг таълим-тарбия олиши, ўз ижодий-интеллектуал салоҳиятини юзага чиқариши учун яратилган имкониятлар кўлами кенгайиб бораётганини таъкидлади.

Зулфия номидаги Давлат мукофоти мамлакатимизда истеъдодли қизлар сафини кенгайтириш, уларнинг истиқболи йўлида улкан ғамхўрлик кўрсатиш, иқтидор соҳибаларининг фаолиятини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашда муҳим омил бўлмоқда. Ўтган йиллар давомида ушбу мукофот билан тақдирланган қизлар халқаро фан олимпиадалари,

спорт мусобақалари, санъат фестиваллари, ижодий кўрик-танловлар, кўргазмаларда муваффақиятли иштирок этиб, жонажон юртимиз довуғини янада оширишга ҳисса қўшиб келмоқда. Турли йилларда мазкур мукофот совриндори бўлган қизларнинг аксарияти мамлакатимиздаги етакчи илмий даргоҳлар, инновацион марказлар, олий ўқув юртлари, жамоат ташкилотларида самарали меҳнат қилмоқда.

Йил сайин Зулфия издошлари қаторида спортчи қизларнинг тобора ортиб бораётгани мамлакатимизда соғлом турмуш тарзини қарор топтириш, навқирон авлодни ҳар жиҳатдан соғлом ва баркамол инсонлар этиб тарбиялаш йўлида кўрсатилаётган чексиз меҳр ва эътиборнинг ёрқин ифодасидир.

Бу йил мазкур мукофот учун ўтказилган кўрик-танловда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридан 125 минг нафар қиз қатнашди. 2015 йилги совриндорларнинг 9 нафари спорт, 4 нафари адабиёт, 1 нафари санъат соҳасида ўз иқтидорини намойиш этди.

Мукофот соҳибаларидан бири — Ситорабону Исмамова Бухоро

шаҳридаги 39-умумий ўрта таълим мактабининг 9-синфиди ўқийди. Болалиқдан спортга ошно қиз спортнинг бадий гимнастика тури бўйича мамлакатимиз миқёсида ўтказилган кўплаб мусобақаларнинг ғолиби.

— Ушбу мукофотнинг таъсис этилгани юртимизда қизларга меҳр ва эътибор кўрсатиш бўйича амалга оширилаётган эзгу ишларнинг ёрқин намунаси, — дейди С.Исмамова. — Халқимизнинг ардоқли шоираси номидаги мукофотга муносиб бўлиш қалбимизни фахр-ифтихорга тўлдирди билан бирга, билдирилган ишончни оқлаш, масъулиятни астойдил ҳис этишга ундайди.

Мамлакатимизда ёшларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, буюк аждодларимизга муносиб инсонлар этиб тарбиялаш, уларга меҳр ва ғамхўрлик кўрсатиш борасидаги саъй-ҳаракатлар ҳақида сўз юритилди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Республика Хотин-қизлар қўмитаси раиси Э.Боситхонова сўзга чиқди.

Н.УСМОНОВА,
ЎЗА мухбири

Кун mavzusi

Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюросининг кузатувчилар миссияси вакиллари Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи 7-Самарқанд округ сайлов комиссиясига ташриф буюрди. Сайлов комиссияси аъзолари билан бўлиб ўтган учрашувда миссиянинг раҳбари, элчи Каэтана де Зулуэта ҳам иштирок этди.

ХАЛҚАРО КУЗАТУВЧИЛАР ОКРУГ САЙЛОВ КОМИССИЯЛАРИГА ТАШРИФ БУЮРДИ

Кузатувчиларга 7-Самарқанд округ сайлов комиссияси ҳудудида сайлов кампанияси жараёнларининг бориши, амалга оширилаётган ишлар ҳақида маълумот берилди. Муҳим сиёсий жараёнда округ сайлов комиссиясининг ўрни ва аҳамияти катта экани таъкидланди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи 7-Самарқанд округ сайлов комиссиясида 957та сайлов участкаси тузилди ва уларнинг шахсий таркиби тасдиқланди. Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзодларнинг сайловолди ташвиқоти изчил суръатлар билан давом этаётган айти пайтда уларнинг таржимаи ҳоли ва дастури, ташвиқот материаллари барча сайлов участкаларига етказилган.

Учрашув давомида элчи Каэтана де Зулуэта Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти Демократик институтлар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюросининг узоқ муддатли кузатувчиларининг округ ҳудудида самарали фаолият олиб бориши учун яратилган шароитдан миннатдор эканини ва улар орқали сайлов жараёнлари ҳақида маълумот олиб турганини маълум қилди.

Яқунда кузатувчилар миссияси округ сайлов комиссиясининг фаолияти, ҳудудда амалга оширилаётган ишлар юзасидан ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олди.

Миссиянинг узоқ муддатли кузатувчилари Кристин Паул Бегьюлин Саргенти ва Педер Бейерхоли Ларсен иштирокида Ўзбекистон Республикаси Президенти сайловини ўтказувчи 6-Наманган сайлов округида учрашув ташкил этилди.

Айти пайтда ушбу округ сайлов комиссияси ҳудудида сайлов участкалари тузилган бўлиб, уларнинг шахсий таркиби тасдиқланган. Ушбу муҳим сиёсий бўғинларда сайловчиларнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ҳозирги кунга қадар Марказий сайлов комиссияси билан ҳамкорликда ўтказилаётган семинар-тренингларга аҳолининг турли қатламлари жалб этилмоқда. Маҳаллий радио ва телевидение, вилоятда фаолият юритаётган газета ва журналлар орқали сайлов қонунчилиги юзасидан изчил тушунтириш ишлари олиб борилмоқда. Вилоятда номзодларнинг сайловолди ташвиқоти учун қонунчилигимизга мувофиқ ОАВдан фойдаланишда тенг шароитлар яратилган.

Округ сайлов комиссиясининг фаолияти билан яқиндан танишган кузатувчилар учрашув якунида илк марта овоз берадиган ўғил-қизлар учун «Ёшлар маркази»да ташкил этилган тадбирга ташриф буюрди.

Жавлон ВАФОЕВ,
“Turkiston” мухбири

Xabarlar

«Methodist maktabi» ish бошлагани

Халқ таълими вазирлиги тизимида “Методист мактаби” фаолияти йўлга қўйилди. Мазкур ташаббус фан услубчиларининг малакасини аввалгидек беш йил эмас, ҳар йили мунтазам ошириб бориш имконини беради.

Методист мактаблари Қорақалпоғистон Республикаси, пойтахт ҳамда барча вилоятлардаги педагоглар малакасини ошириш институтлари негизида ташкил этилган. Маҳорат дарслари 16 соатга мўлжалланган бўлиб, вазирлик мутахассислари,

педагогика ихтисослигидаги олий таълим муассасалари ҳамда малака ошириш институтлари профессор-ўқитувчилари, “Истеъдод” жамғармасининг малакали тренерлари томонидан олиб борилади.

Машғулотлар давомида услубчилар таълим

амалиётида илғор педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий этишнинг замонавий тенденциялари, соҳа янгиликларидан хабардор этилади. Ўз навбатида, уларнинг вазифаси олган билим ва кўникмаларни умумтаълим мактаблари ўқитувчиларига тўла-тўқис етказишдан иборат.

Тингловчиларга янада қулайлик яратиш мақсадида Халқ таълими вазирлигининг расмий веб-сайти платформасида

www.methodist.uzedu.uz субсайти ярилмоқда. Ушбу электрон ресурсга услубчилар учун ўқув қўлланмалар, тест саволлари, видео ва аудио ўқув материаллари жойлаштирилиб, истиқболда масофавий ўқув курсларини ҳам ташкил этиш кўзда тутилган.

Эслатиб ўтамиз, бугунги кунда республикада ўн саккизта умумтаълим фанидан икки мингдан ортиқ услубчи фаолият кўрсатмоқда. Ҳукуматнинг 2014 йил 24 декабрдаги махсус қарорига асосан, жорий йил 1 январдан уларнинг ойлик маошлари оширилди.

Наргиза УМАРОВА,
“Turkiston” мухбири

Ўзбекистон давлат консерваториясида пойтахтимизда Латвия санъати кунларини ўтказишга бағишланган матбуот анжумани бўлди.

Тадбирда Ўзбекистон давлат консерваторияси ректори Бахтиёр Ёқубов, Латвия Республикасининг мамлакатимиздаги фавқулодда ва мухтор элчиси Эдгарс Бондарс мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатлар барча соҳалар қатори маданият ва санъат йўналишларида ҳам изчил ривожланиб бораётганини, бунда икки давлат раҳбарларининг учрашувлари чоғида эришилган келишувлар муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилаётганини алоҳида таъкидлади.

Пойтахтимизда шахмат бўйича «Tashkent March Round Robin» халқаро турнири бўлиб ўтди. Унда юртимиз «ақл гимнастикаси» усталари билан бирга Россия, Беларусь, Украина ва Тожикистондан келган шахматчилар ғолиблик учун баҳслашди.

Тўққиз турдан иборат мусобақада иқтидорли шахматчимиз Севара Боймуродова украиналик Виктор Дмитриенко, тожикистонлик Соҳиб Жўраев, беларуслик Станислав Циханчук ҳамда жамоадоши Ваҳора Абдусатторова ва россиялик Аркадий Вулни мағлубиятга учратиб, ҳамюртларимиз Владимир Егин ва Хулкар Тоҳиржонова билан дуранг ўйнади. Шу тариқа, Севара тўққиз имкониятдан 6 очко жамғариб, халқаро турнир ғолиби бўлди ва халқаро гроссмейстерлик меъерини бажарди.

Қашқадарё вилоятида Ўзбекистон Мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди, ЮНИСЕФнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси, Журналистларни қайта тайёрлаш халқаро жамоатчилик марказининг 2012-2015 йилларга мўлжалланган “Ўзбекистон ОАВнинг оила институтини мустаҳкамлаш масалаларини илгари суриш бўйича салоҳиятини ошириш” лойиҳаси доирасида “Оналар ва болалар соғлигини ҳимоя қилиш” мавзусида давра суҳбати бўлиб ўтди.

Унда оммавий ахборот воситаларида оналар ва болалар соғлигини ҳимоя қилиш мавзусини ёритишга эътиборни янада кучайтириш, ҳамкор ташкилотларнинг ОАВ билан бу борадаги алоқаларини янада мустаҳкамлаш кераклиги алоҳида таъкидланди.

Bolalar tashkiloti faoliyatidan

БОЛАЛИК ОСМОНИДАГИ «КАМАЛАК»

Инсон умрининг энг гўзал ва бегубор фасли – болалик! Қарангки, “Камалак” сўзи ҳам худди шу даврга муносиб жаранглайди. Шу боисми, “Камалак” болалар ташкilotи ўғил-қизларнинг таянчи, яқин дўстига айланиб улгурган.

Бугунги кунда Бухоро вилоятида 527та бошланғич ташкilotига эга вилоят “Камалак” болалар ташкilotи 10 — 14 ёшгача бўлган 130 минг нафар ўғил-қизни бирлаштирган. Кузатишлар натижасида шунга амин бўлдики, бола истеъдодининг дастлабки қирралари айнан “Камалак” ёшида шакллана бошлайди.

— 3-синфда ўқиб юрган кезларимда мактабимизнинг 4-5-синфларида таҳсил олаётган ўқувчилар “Камалак” болалар ташкilotига аъзоликка қабул қилинди. Уларнинг чиройли кийимларда саф тортиб тургани, кўксига “Камолот”чи опа-акаларимизнинг аъзолик нишонларини тақиб кўйгани кечагидек эсимда. Уларга ҳавасим келиб, “Менга ҳам тақиб кўйинглар, мен ҳам “Камалак”ка аъзо бўламан!” деб роса инжиқлик қилгандим. Ўшанда менга китоб ва қалам совға қилишган-у, аммо: “Келгуси йил, сен албатта, “Камалак”ка аъзо бўласан! Бунинг учун янаям яхши ўқишинг, тенгдошларингга ўрнак бўлишинг керак!”, — дейишган эди. Бугун эса вилоят “Камалак” болалар ташкilotининг “Иқтидорли ёшлар” йўналиши сардориман, — дейди Бухоро шаҳридаги 10-мактабнинг 7-синф ўқувчиси Нигора Набиева.

Вилоят “Камалак” болалар ташкilotининг “Сехрли – “7”,

“Келажак сари”, “Диққат! Диққат!”, “Яшил олам фарзандиман”, “Бахтли болалик!” каби бир-бирдан қизиқарли, ранг-баранг лойиҳалари болаларни яратувчанликка, ташаббускорликка, илм ўрганишга, ҳамжихатликка ундайди. Айниқса, “Меҳрингизни аяманг!” шиори остидаги “Ота-оналар ва болалар учун”, “Истеъдодли болалар” лойиҳалари, “У ким? Бу нима?!” қизиқарли савол-жавобларга бой интеллектуал ўйинлари катталарда ҳам қизиқарли ўйотгани қувонарлидир. 10 — 14 ёшдаги ўқувчилар иштирокидаги бундай қизиқарли лойиҳалар болалар онгида соғлом ғоя ва билимларнинг шаклланишида муносиб ўрин эгаллайди.

Кўпчилик орасида ўз фикрини эркин баён эта оладиган, айтган гапини бажарадиган, нотиклик санъатига эга, бошқаларни ҳам орқасидан эргаштира оладиган кишиларни сардор деб атаймиз. Бундай сардорлар «Камалак»чилар сафида кўплаб топилди. Қувонарлиси, улар ҳар ерда бор ва ҳар бир эзгу ишга тайёр!

— Сардорлик — менга кат-

та масъулият юклайди, — дейди вилоят сардорлар кенгаши раиси Зулфизар Мавлонова. — Уни зиммасига олган ўқувчи тенгдошларига ҳар томонлама ўрнак бўлиши, барча фанлардан яхши ўқиши керак.

Бугун вилоят болалар ташкilotи чинакам сардорларни тайёрлашда катта мактаб вазифасини ўтамоқда. 13 нафар туман ва шаҳар ҳамда бир нафар вилоят сардорлар кенгаши раиси, 84 нафар йўналиш сардори вилоят “Камалак” болалар ташкilotининг мустаҳкам устунларига айланиб улгурган, десак муболаға бўлмайди. Нигора Набиева, Сабина Раҳматова, Муҳаммадjon Комилжонов, Хуршид Раҳимов, Ойбек Каримов каби фаол сардорлар замонавий техника ҳамда кўргазмалар воситалар ёрдамида туман ва шаҳар сардорлар кенгаши раислари ҳамда йўналиш сардорлари иштирокида доимий ўқув-семинарлар ўтказиб келмоқда. Бундай интерфаол ўйинлар, қизиқарли беллашувлар асосида ўтказилган ўқув-семинарлар болалар ўртасида дўстлик ва ҳамжихатлик туйғуларининг

шаклланишига муносиб хизмат қилмоқда.

— Вилоят сардорлар кенгаши ўз атрофига беш минг нафарга яқин фаол ўғил-қизларни бирлаштирган. Сардорларнинг ҳар бири юзлаб тенгдошлари орасидан саралаб олинган. Бунда “Камалак” сардори кўрик-танлови улар сафини кенгайтиришда муҳим аҳамият касб этмоқда, — дейди Бухоро вилоят “Камалак” болалар ташкilotи раиси Феруз Ҳамроев. — Зукко, илмли, илғор сардорлар ўз тенгқурларига ўрнак бўлиши, уларни тушуниши, яқин маслаҳатчиси, керак бўлса, сирдошига айланиши керак. Шундагина улар ўзларига берилган — сардор, деган ишонччи оқлаган бўлади.

Сардорлар билим салоҳиятини ошириш, қобилиятларини ривожлантириш мақсадида вилоят “Камалак” болалар ташкilotи томонидан сардорлар ўртасида турли кўрик-танловлар ташкил этилган. Жумладан, вилоят миқёсида ўтказиб келинаётган “Йил етакчиси” кўрик-танлови бошланғич ташкilot етакчиларининг муносиб фаолият олиб боришлари учун муҳим дастуриламал вазифасини ўтаётир.

Бундан ташқари, ташкilot томонидан турли фестиваллар ўтказилмоқда, буларнинг барчаси болалар истеъдодини юзага чиқаришда муҳим ўрин тутмоқда. Хусусан, Ҳаракатнинг вилоят кенгаши муассислигидаги “Бухоро ёшлари” газетаси лойиҳаси асосида ўтказилган “Болаларга беринг дунёни!” болалар санъат фестивали, “Биз буюк юрт фарзандларимиз!”, “Иқтидорим, бор имконим сен учун, Ватан!” ёшлар фестиваллари турли йўналишлар-

да ўз истеъдод ва маҳоратини намойиш этган “Камалак”чилару фаол сардорларни бирлаштирди. Вилоят сардорлар кенгаши ташаббуси билан ўтказилган “Меҳрингизни аяманг”, “Кувноқ болалар бекати”, “Эгизаклар” каби лойиҳалар ҳам ёшлар томонидан катта қизиқиш билан кутиб олинди.

Нафақат иқтидорли, ташаббускор ва фаол ўғил-қизлар, балки вилоятдаги ижтимоий ҳимояга муҳтож болалар ҳам “Камалак” саховатидан баҳраманд. Туманлардаги болалар ташкilotининг фаол аъзолари ва сардорлари кўнгли ўксик тенгдошлари хонадонларида бўлиб, уларга моддий ва маънавий ёрдам кўрсатиб келмоқда. Улар иштирокида “Бор меҳримиз сизга!”, “Келажакка юз тут!”, “Сен ҳам шу Ватан фарзандисан!” шиори остида фестиваллар, маданий-маърифий тадбирлар ўтказиб келиняпти. Бундай тадбирлар орқали Бухоро шаҳридаги меҳрибонлик уйларидаги болажонлар ҳолидан хабар олиниб, совға-саломлар улашилмоқда.

Ташкilot томонидан тарбияси оғир болалар учун ёзги ва қишки оромгоҳлар ташкил этилмоқда. 2014 йилда ана шундай оромгоҳларга уч минг нафардан зиёд болалар жалб қилиниб, уларнинг эртанги кунга бўлган ишончи янада мустаҳкамланди. Шунингдек, компьютер курслари, қўл меҳнатига йўналтирилган турли хунармандчилик тўғрақлари, кўчма кутубхоналар, кўчма театр томошалари болалар қалбида соф туйғуларнинг камол топишида муҳим аҳамият касб этаётир.

Лайло ХАЙИТОВА,
“Turkiston” мухбири

ШАХМАТ ТАХТАСИДА ЗАФАР ҚУЧАНЛАР

«Kamolot» loyihalari

Нукус Олимпия захиралари коллежидан ўтказилган «Камолот» шахмат тахтаси» турнирида 150 нафар ўғил-қиз қатнашди. Улар орасида 4-5-синф ўқувчиларининг ҳам борлиги беллашувнинг ёшлар орасида кенг оммалашаётганидан далолатдир. Жорий йил ушбу турнирга ўн тўрт минг нафарга яқин ўғил-қиз қамраб олинди.

— Танловга яхши тайёргарлик билан келгандим, — дейди Мангит иқтисодиёт коллежи ўқувчиси Дилбар Ўринбоева. — Бугун ҳаракат, ишонч ва изланиш ўз сўзини айтди, яъни биринчи ўринни қўлга киритдим. Ақл гимнастикаси бўлмиш шахмат менга муваффақиятлар олиб келмоқда. Беллашувнинг финал босқичида ҳам бу ерда кўрсатган натижамни такрорлашга ҳаракат қиламан.

Мусобақа ғолиблари ва иштирокчиларига Ҳаракатнинг дипломи, эсдалик совғалари топширилди. Энди ўн нафар қорақалпоғистонлик ёш шахматчи турнирнинг республика босқичида ўзларининг куч ва имкониятларини синовдан ўтказди.

Кумар БЕГНИЯЗОВА,
“Turkiston” мухбири

Нафосатли етакчилар — танлов ғолиблари

Сирдарё вилояти “Камалак” болалар ташкilotи ташаббуси билан “Онажон мўътабар” лойиҳаси доирасида Ҳаракатнинг мактаб, академик лицей ва касб-хунар коллежлари ҳамда корхона ва ташкilotлардаги бошланғич ташкilot етакчилари иштирокида “Нафосат” ёхуд “Балли, етакчилар” кўрик-танлови ўтказилди.

Танловда ҳар бир туман ва шаҳардан беш нафардан бошланғич ташкilot етакчиси қатнашиб, “Ташриф”, “Сардорлар беллашуви”, “Пазандалик маҳорати”, “Кувноқ кайфият” шартлари асосида ўзаро беллашди. Танлов иштирокчилари дастлаб ўз худудидаги ёшларнинг ижодий ишлари акс этган кўргазмасини ҳамда эркин мавзуда тайёрлаб келган бадий чиқишларини намойиш этди.

— Бугунги танлов бизга кўтаринки кайфият бағишлади. Ҳар доим танловларга ука-сингилларимизни тайёр-

лаб келардик, бугунги танловда эса ўз маҳоратимизни намойиш этияпмиз. Шартларнинг барчаси қизиқарли ўтди. Айниқса, “Кувноқ кайфият” шarti барча етакчиларга шодлик улашди. Танлов орқали бошқа туман ва шаҳарлардаги бошланғич ташкilot етакчилари билан тажриба алмашдик. Бундай танловлар янада кўпроқ ўтказилишини истардик, — дейди Мирзаобод туманидаги 21-мактаб бошланғич ташкilotи етакчиси Нозима Жаборова.

Танлов шартининг якуний натижаларига кўра, биринчи

ўрин Мирзаобод туманининг “Мирзаобод гунчалари” жамоасига, иккинчи ўрин Боёв туманининг “Нафосат” жамоасига, учинчи ўрин Сирдарё туманининг “Настарин” жамоасига насиб этди. Шунингдек, “Энг зукко жамоа”, “Энг ташаббускор жа-

моа”, “Энг кувноқ жамоа”, “Энг изланувчан жамоа” каби номинациялар бўйича ғолиблар аниқланди.

Элёр Жўраев,
“Камолот” ЁИХ Сирдарё вилояти кенгаши матбуот хизмати ходими

Миллий

Ўйинларимиз — тарбия манбаи

(Давоми, бошланиши 1-саҳифада)

Ўзбек халқига хос миллий қадриятлар ҳам узоқ йиллар давомида шаклланди, тараққий этди. Халқимизнинг асрий анъаналари, урф-одат ва қадриятлари унинг миллий ўйинларида ҳам ўз аксини топган. Асрлар довоидан эсон-омон ўтиб, сайқаланиб келаётган халқона руҳдаги ўйинлар бугун ўз қадриятини топди. Улар аждодларимизнинг ижодий салоҳияти, маънавий ва жисмоний талаб-эҳтиёжлари негизидан ижод этилган, бугунги кунда ҳам шу мақсадларга хизмат қилиб келади.

Авлоддан-авлодга ўтиши, оммавийлиги, меҳнат жараёнлари, урф-одатлар, маросимлар, байрамлар билан боғлиқ ҳолда яшаш халқ ўйинларининг асосий хусусиятидир. Миллий ўйин — турли ифодали воситалар билан маълум қоида ёки олдидан келишилган шартлар асосидаги жисмоний мусобақалар, беллашувлар, тафаккур баҳслари ва ижрочилик талабларидан вужудга келган миллий қадриятдир. Ўйинлар узоқ асрлардан буён авлоддан-авлодга ўтиб келади. Уларда аждодларимизнинг у ёки бу соҳадаги фаолиятига доир урф-одатлари, маросимлари, яшаш тарзи ва руҳий олами мужассам. Ўйинларнинг ижодкор халқдир. Уларда жамият тараққиётининг у ёки бу босқичига хос ижтимоий ҳаёт, урф-одатлар, маънавий қарашлар акс этади. Яъни кўпгина ўйинлар қадим замонларда маълум қабила, эл-улус ёки худуднинг ижодий фаоллиги маҳсули сифатида юзага келган.

Ўзбек халқ ўйинларининг тарихи узоқ ўтмишга бориб тақалади. Буни юртимиз ҳудудида олиб борилган қазилма ишлари ва қадимги Рим тарихчиси Элианнинг этнографик материаллари ҳам тасдиқлайди. Уларда қайд этилишича, саклар қабиласида ўйин-мусобақалар жуда кенг тарқалган ва улар халқнинг сеvimли одатига айланган. Хатто, қабила йигитлари мусобақада ўзлари енган қизларга уйланиш ҳуқуқини қўлга киритган.

Шунингдек, халқ ўйинлари тўғрисидаги маълумотлар IX-XII аср тарихчилари, файласуфлари ва шоирлари ижодида қўқол кўзга ташланади. Ибн Сино «Тиб қонунлари» асарларида кураш ва жисмоний машқларнинг киши саломатлигидаги ўрни, ўйиннинг шифобахш хусусиятлари ҳақида тўхталган. Беруний чавгон, шахмат, қиличбозлик, чавандозлик каби озлаб ўйинлар хусусида ёзиб қолдирган. Алишер Навоий асарларида байрамлар, тантаналар, тўйлар муносабати билан ташкил этилган ўйинлар ҳақида кўпгина маълумотлар бор. Уларда ўйинларнинг уюштирилиши, ижрочилари, ўтказиш қоидалари баён этилган.

Ўзбек халқ ўйинларининг мазмуни ғоят бой ва жуда хилма-хил бўлиб, муайян-тарихий характерга эгадир. Улар халқ тантаналари ва томошаларининг энг яхши анъаналарини ўзида жамлади, бетакрорлиги, ўзига хослиги ва хусусиятлари билан миллий маданиятни ниҳоятда бойитди, ўз авлодларининг халқ анъаналарини мужассамлаштир-

ди. Бу ўйинлар қадимдан халқ ҳаётида муҳим ўрин тутиб, кишиларнинг, айниқса, ёшларнинг жисмоний, ақлий, ахлоқий ривожланишида ва кучли, чаққон, топқир, фаросатли, мард бўлиб камол топишида катта аҳамиятга эга бўлган. Миллий ўйинларимиз шу қадар кўп бўлганки, бир шахарга хос ўйин иккинчисидан, бир қишлоқ ўйинлари қўшни қишлоқникидан фарқ қилган.

Миллий ўйинлар ҳақида аниқроқ тасаввурга эга бўлиш учун «Алпомиш» достонини бир бор мутолаа қилишнинг ўзи кифоя. Ушбу асар халқ ўйинларини ўрганишда муҳим манба ҳисобланади. Унда кураш, от, пойга, улоқ, найза санчиш, камондан ўқ отиш, қиличбозлик, мерганлик каби ўйинлар негизидан мардлик, жанговарлик, орият, матонат, маънавий ва жисмоний комиллик каби фазилатлар ўз ифодасини топган. Маҳмуд Қошғарийнинг «Девони луғотит-турк» ва Умар Хайёмнинг «Наврўзнома» асарларида ҳам ўйинларимиз баёни атрофлича келтирилган. «Девони луғотит-турк»да халқ ўйинларининг бир юз эллиқдан зиёд тури тилга олинган. Жумладан, «қоранғуни» (қоронғида қўрғон олиш), «бандол» (асир олиш), «ўтиш-ўтиш» (давра ўйини), «чавгон» (тўп ўйини), «ўт бандал» (таёқ ўйини), қиличбозлик, найзабозлик ва бошқа ўйинлар ҳақида ҳам маълумот берилади. Луғатда изоҳ берилган ўйинларнинг бир нечаси ҳозирги кунда ҳам болалар учун қизиқарли машғулот саналади.

«Наврўзнома» рисоласида келтирилган дорбозлик, пойгачи отчопар, от устида кураш тушиш, найзабозлик, от устида камон тортиш, тийрандозлик, чавандозлик ўйинлари ҳақидаги маълумотлар ҳам миллий ўйинларимиз тарихида бекиёс ўрин тутди.

— Халқ ўйинлари азалдан аждодларимиз маданият ҳаётининг ажралмас қисми сифатида эъзозланади. Аксарият ўйинларнинг илдизлари жуда қадимий бўлиб, улар асрлар давомида халқимиз маънавиятини бойитишга, онгу тафаккури ва хис-туйғуларини тараққийлаштиришга хизмат қилган, — дейди Республика Улоқ-кўпқари федерацияси президенти Жўрақўзи Турдиматов. — Миллий ўйинларда халқнинг турмуш тарзи, меҳнати, ютуқлари ўз аксини топган. Шу боис улар ёш авлодни тарбиялашда «ҳаёт мактаби» вазифасини ўтаган. Биргина кўпқари ўйинини олайлик. Кўпқари халқимизнинг қадимий ва оммавий ўйинларидан бири бўлиб, унда халқ руҳи, тантлиги, орияти ётади. Ғурур, номус тушунчалари кўпқарининг ажралмас қисми ҳисобланади. Бу қадимий ўйинимиз неча минг йиллардан буён Урта Осиё, умуман, Шарқ халқларини ўзаро дўстлик иплари билан боғлаб, ёш авлодни жисмонан соғлом, абжир ва чаққон, мардлик ва шиддаткорлик руҳида тарбиялашда муносиб ўрин тутиб келмоқда.

Халқ ўйинлари доимий ва мавсумий характерга эга. Масалан, баҳор келиб, дарахлар уйғониб, гуллар очилган пайтда «Тол баргак», «Гул ўйини», «Пирпирак», «Варрак», «Сочпопук», «Зув-зув», «Арғимчоқ учиш» сингари ўйинлар севиб ўйнал-

ган бўлса, ёз фаслида «Оқ терак», «Чиллак», «Ошиқ», «Данак», «Хаммомпиш» ўйинлари авжга чиққан. Яна ёзнинг салқин кечаларида «Оқ суяк» ўйини ҳам барча болаларни бир жойга тўплаган. Кузнинг ёмғирли кунларида «Ёмғир ёғалоқ», «Бўрон-бўрон», турли тош ўйинлари, хусусан, «Бештош», «Тўққизтош», «Қозиқ» ўйинлари ўйналган. Қиш фаслида эса «Қорхат», «Қорбўрон», «Сирғанчиқ» ўйинлари янада оммалашган.

Халқ ўйинлари айниқса, байрам, тўй, сайил кунлари авжга чиқиб, тантаналарнинг кўрки ҳисобланган, уларга фойза киритган. Сайиллар вақтида «Оломон пойга», «Қиз қувиш», «Кураш», «Ағдариш», «Кўпқари», «Дўппи ташар», спорт мусобақалари ва кўнгилочар ўйинлар ўтказилган. Деҳқонларнинг меҳнат жа-

раёнига боғлиқ тантаналар — «Ҳосил байрами», «Қовун сайли» ва ҳоказолар уюштирилган. Бундай тантаналар асосан ҳосилни йиғиш-териш тугаши муносабати билан ўтказилган. Ана шу тантаналар негизидан «Қовун пишдимми?», «Қовоқ танлаш» каби миллий ўйинлар юзага келган. Ушбу ўйинларнинг аксарияти карнай, сурнай, ноғора, чилдирма сингари чолғулар жўрлигида ўтказилган.

Ўзбек халқ ўйинлари азалдан аждодларимиз маданият ҳаётининг муҳим ажралмас таркибий қисми сифатида эъзозлаб келинади. Аксар халқ ўйинлари бир замонлар маросим сифатида вужудга келиб, жамият тараққиёти давомида ўз асосидан узоқлашиб, оддий ўйин ҳамда оддий томошага айланган. Айни чоғда маросимлар, шунингдек, халқ байрамлари асрлар давомида авлоддан-авлодга ўтиб келаётган кўпгина ўйин ва томошалар замирида халқимизнинг ижрочилик салоҳияти, истеъдоди, дунёқароши, орзу интилишлари мужассам. Уларда жонли ва ҳаётий образлар, томоша воситалари етакчилик қилади.

Мустақиллик йилларида миллий анъана ва қадриятларимизни асраб-авайлаш, уларни келажак авлодга бекаму кўст етказиш, айниқса, унутилиб бораётган халқ оғзаки ижоди намуналари, анъана ва урф-одатлар, ўйинларни қайта тиклашга алоҳида эътибор қаратилди. Истиклол сабаб урф-одатларимиз нафақат асл қиёфасига қайтди, балки

мазмунан бойиди ва янада сайқал топди. Бугунги кунда республикамизнинг барча ҳудудларида аждодларимиз ақлаковатининг ноёб дурдонаси, халқимиз турмуш тарзининг ажралмас қисми бўлган халқ ўйинлари фестиваллари мунтазам ташкил этилмоқда. «Миллий спорт турлари ва халқ ўйинлари», ҳар икки йилда ўтказиладиган «Алпомиш ўйинлари» фестиваллари шулар жумласидан. Бундан ташқари, ҳар йили Наврўз байрамида миллий ўйинларимиз намойиши бўлиб ўтади. Наврўз билан боғлиқ ҳолда майдонга келган ўйинлар ҳам қизиқарлилиги, жўшқинлиги, томошабоплиги, бир бутун театрлаштирилган бадий композиция шаклида сахнага олиб чиқилаётгани билан алоҳида ажралиб туради. Истиклол йилларида Наврўзни муносиб нишонлаш ҳамда барча ҳудудларда байрам сайилларини ташкил этиш эзгу аъёнага айланди.

Бугунги кунда юртимизда халқ ўйинларининг мингдан зиёд тури мавжуд. Улардан мамлакатимиз таълим тизимида, ёш авлодни соғлом ва баркамол этиб тарбиялашда кенг фойдаланилмоқда. Халқимизнинг неча минг йиллар давомида шаклланиб келаётган ўйинлари миллий спорт турларининг пайдо бўлишига замин яратмоқда. Бугун мамлакатимизда белбоғли, бел олиш, Турон курашлари, улоқ-кўпқари ва Ўзбек жанг санъати сингари спорт ўйинлари алоҳида спорт тури сифатида шаклланди. Халқимизнинг миллий қадрияти бўлмиш миллий спорт турлари ва халқ ўйинла-

рини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилаётгани ёш авлодда анъаналаримиз, жумладан, миллий спорт ўйинларига бўлган қизиқишни оширди. Айниқса, маҳаллаларда ушбу ўйинлар билан шуғулланадиган ёшлар сони ортиб бормоқда. Бугунги кунда миллий спорт турлари билан мунтазам шуғулланувчилар сони 193 мингдан зиёдни ташкил этади. Шундан, миллий кураш билан 91 мингдан ортиқ, белбоғли кураш билан қарийб 52,5 минг, Турон кураши билан 11 минг, Ўзбек жанг санъати билан 38 мингга яқин, улоқ-кўпқари бўйича эса қарийб 2 минг нафар спортчи мунтазам шуғулланиб келяпти ва уларнинг сони йилдан йилга ортмоқда.

Ўзбек халқ ўйинлари халқ ижодиётининг энг оддий ва оммавий кўринишларидан биридир. Улар орасида ниҳоятда қадимий шакллари ҳам, муайян тарихий даврда ижод этилган турлари ва янгидан ижод этилаётганлари ҳам бор. Ўйинларнинг авлоддан-авлодга ўтиш қурилмаси анъанавий тусда бўлган. Шу боис вақт ўтиб тузумлар ўзгарса-да, улар одамлар маданият турмушидаги ўз ўрни ва мавқени йўқотмаган. Ўйинлар халқ маданиятининг барча соҳалари билан ёнма-ён яшаб, озикланиб, ўрни келганда уларни тўлдириб, бадий маданиятимизнинг бутун бир тизими шаклланишида муносиб ҳисса қўшапти.

Санжар ИСМАТОВ,
«Turkiston» мухбири

Илм — умр безаги

(Давоми, бошланиши
1-саҳифада)

Кимнинг нимага қодирлиги одатда ўқувчилигида озми-кўпми маълум бўлади. «Шу ўқувчимдан зўр педагог чиқади-да, — дейди баъзи ўқитувчилар. — Ҳозирдан синфдошларини бошқаришни билди». «Мана бу қизим эса кимё билан биологияга қизиқиши биланд, албатта шифокор бўлади», — дейди яна бир ўқувчи ҳақида.

Шоҳрух Шодмоновнинг мактабда деярли барча фандан баҳолари аъло эди. Устозларнинг умидлари катта, математика муаллими «Шоҳрух менинг шогирдим, ундан етук математик олим чиқади» деса, бошқа бир устози унинг тарих билимдони бўлишига заррача шубҳа қилмасди. Аммо физикага келганда... Келинг, яхшиси бу ҳақда Шоҳрухнинг ўзи гапириб бера қолсин.

— Мен учун ўқитувчи ҳаётда улкан раҳнамо, фақат угина энг тўғри йўлни кўрсатувчи инсон — қачон бу фикрга келганимни эслай олмайман, ҳар ҳолда устозларимга эҳтиромим ҳамиша чексиз бўлган, — дея ҳикоя қилади тенгдошимиз. — Шунинг учун ҳар бир фанни яхши ўзлаштиришга ҳаракат қилар, кўп фанларни қизиқишим туфайли ўрганар, унчалик қизиқмайдиган фанларимдан эса муаллимларимга бўлган ҳурматим ва меҳрим туфайли яхши ўқир эдим.

Она тили, тарих, инглиз тили — энг севимли фанларим эди. Аммо негадир физикага унчалик қизиқишим йўқ эди. Ўрганишга иштиёқ бўлмагандан кейин яхши баҳо ҳам бўлмади-да. Шундай кунларнинг бирида синф раҳбаримиз мен билан алоҳида гаплашиб олмоқчи эканини айтди. Юрагим «шув» этди: наҳотки, бирор айб иш қилиб қўйган бўлсам? — Кел, Шоҳрух, — деб самимий кутиб олди устозим ва шундай деди: «Ўғлим, сен синфимизнинг энг яхши ўқувчиларидансан. Ҳамма дарслардан баҳоларинг аъло. Барчага сени намуна қилиб кўрсатаман. Сенга бир савол бераман. Тасаввур қил, янги ва чиройли уй қурапсан. Уша уйга эски дераза ёки эски эшик ўрнатасанми?». Даставвал устозимнинг нега бундай савол берганига тушунмадим. Кейин: «Йўқ албатта, янги уйга янги эшик ўрнатаман-да», дедим. Шунда устозим: «Ана кўрдингми, янги уйга эски эшик ўрнатиш қанчалик хунук кўринса, сенинг биргина фандан яхши ўқимаслигинг ҳам атрофдагиларга худди шундай кўриняпти. Ҳозир ўқитилаётган ҳар бир фан сенга келажакда бахтли ҳаёт уйини қуришда пойдевор бўлади. Хусусан, физика ҳам ҳаётимизнинг ажралмас қисми. Турмуш тарзимизда ва табиатда рўй бераётган воқеа-ҳодисалар бевосита физик жараёнлар билан боғлиқ эмасми? Масалан, оддийгина машиналарнинг ҳаракатини ол, чақмоқ чақиши, ёмғир ёғиши — буларнинг барчасини билиш учун физикага мурожаат этамиз, тўғрими?» — деди.

Уша кундан бошлаб физикага муносабатим бутунлай ўзгарди. Шундай бўлдики, мен бу фандан нафақат яхши ўқидим, балки фан олимпиадаларида ҳам иштирок этдим. Бу қизиқиш ортидан янги қирраларим намоён бўлди. Ҳозир уша воқеани эсласам, бир нарса-

га амин бўламанки, юксак педагогик маҳорат ҳар қандай болани яхши йўлга етаклай олади.

— Ёшлигимдан архитектурага қизиқаман, — давом этади Ш.Шодмонов. — Ўн тўрт ёшимда картон қоғоздан худди ҳозирги «Бунёдкор» стадионига ўхшаган футбол майдонини ясагандим. Секин-аста каттароқ нарсалар макетини ишлашга ҳаракат қилдим. Бу қизиқишларимни ота-онам қўллаб-қувватлаган. Тасаввур қилинг, хона тўла қоғоз, турли қийқимлар, қалам, чизғич, циркуль... Деярли ҳар куни аҳвол шу. Уй бундай ашқол-дашқолларга тўлиб кетган пайтларда, очиғи, онамнинг олдида хижолат бўлардим. Гўё, болам, уйни нега тўзатиб ўтирибсан, дейдигандек. Йўқ, мен ҳеч қачон бундай дашном эшитмаганман. Болам ишляпти, унга халақит бермай, дерди онам. Хонамда истаганча ишлашга, ижод қилишга шароит бор эди.

Мактабни тугатгач, жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети қошидаги академик лицейда таҳсилни давом эттирар экан, бу даргоҳдаги муҳит уни янада жўшиб ижод қилишга, ўқиб-ўрганишга илҳомлантирди.

— Тошкент кўчалари ҳамиша серқатнов, унга юртимизда ишлаб чиқарилаётган автомобиллар ўзгача кўрк бағишлайди, — дейди тенгдошимиз. — Бир куни ўқишдан қайтаётсам, ишонасизми, бир хил рангли «Нексия», «Ласетти», «Каптива» машиналари олдинма-кейин ўтиб қолди. Шундай чиройли кўринди-ки, болалигимдан машиналар макетини ясашга қизиқардим. Уйга келдим-у, ҳалиги кўрган уч автомобилнинг макетини ясашга киришдим... Университетда ўқиётган кезларим эса ҳаёлимга ўзбегим машиналарининг болалар учун мўлжалланган вариантларини ишлаб чиқариш ғояси келди. Чунки четдан кириб келаётган ўйинчоқ автомобиллар асосан бир хил, яхлит кўринишга эга бўлиб, уларнинг аксарияти халқимизнинг руҳи ва менталитетига мос келмайди. Изланишларим натижасида ўтган йили янги «Каптива — 3» автомобилнинг макетини яратдим. Мазкур машина қисмларга ажралувчи, конструктор характерга эга. Бу эса болалар психологиясига ижобий таъсир этиб, мия фаолиятининг яхши ривожланишига ёрдам беради. Энди болалар ўз вақтини ойнадан машиналарни санашга сарфламай, ўз қўлида «Ласетти», «Нексия» каби автомобилларимизнинг кичирайтирилган шаклини ўйнайди. Бу болаларни миллий руҳда тарбиялашда ҳам муҳим ўрин тутайди. «Каптива — 3» автомобилнинг макети билан «Қамолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ўтказган «Юрт келажаги» кўрик-танловининг техник ишланмалар йўналишида ғолиб бўлдим. Автомобиль ўзининг қулайлиги, бугунги кун талабларига мувофиқ тежамкорлиги билан ажралиб туради. Асосийси, укаларимиз экологик тоза ма-

шиналарни ўйнайди. Келажакда ушбу лойиҳамни ишлаб чиқариш корхоналарига таклиф этмоқчиман.

УЛУФВОР МАҚСАД САРИ

— Оилавий кутубхонамизда бадий адабиёт дурдоналаридан ташқари тарих ва ҳуқуқшуносликка оид китоблар ҳам кўп эди. Улар таъсирида бўлса керак, менда ҳуқуқшунос бўлиш истаги пайдо бўлди, — дея сўзида давом этади Шоҳрух. — Тарихий манбалар, хусусан, Амир Темур, Заҳириддин Муҳаммад Бобур ҳаёти ва фаолиятига оид асарларни ўқиганда бир нарсага амин бўлдим: юртимизда инсон ҳуқуқ ва эркинликларига азалдан олий қадрият сифатида қаралган. Масалан, «Темур тузуқлари»ни олайлик. Уни мутолаа қилган киши Соҳибқирон давлатини нақадар адолат билан бошқарганига гувоҳ бўлади. Ёки «Бобурнома»да шундай лавҳа бор: Бобур аскарларидан бири оддий фуқаронинг бир кўза ёғини олиб қўяди. Бу ҳақда шоҳ Бобурга хабар берилади. Шунда адолатли бобокалонимиз нима қилган, биласизми? Уша зўравон аскарни энг оғир жазога ҳукм қилган. Бу беш аср олдинги гап. Истиклол даврига келиб миллий қадриятларимиз билан бирга ҳуқуқимиз ҳам тикланди. Президентимиз раҳнамолигида кучли фуқаролик жамиятини барпо этиш борасида қандай ишлар амалга оширилмади дейсиз! Бугун Ўзбекистонимиз инсон ҳуқуқларини таъминлаш бўйича жаҳоннинг энг илғор мамлакатлари қаторида зикр этилмоқда. Ҳуқуқшунослик соҳасини танлаб, шу йўналишда таълим олаётган талаба сифатида олдимга шундай мақсад қўйганман: юртимизнинг барча жабҳаларда дунёнинг энг зўр мамлакатига айланишига ўз ҳиссамни қўшаман!

Ўзбекистон Миллий университетда таълим олаётган тенгдошимиз барча фанларни аъло баҳоларга ўзлаштириш билан бирга республика ва университет миқёсида ўтказилаётган илмий-амалий анжуманларда тезислари ҳамда маърузалари билан мунтазам иштирок этиб келмоқда. Шу кунгача даврий нашрларда ўттизга яқин илмий ва ижтимоий-сиёсий мавзуларда мақолалари эълон қилинган. Икки ўқув йили давомида университет стипендияси соҳиб бўлган. 2013 йилда Республика фан олимпиадасида учинчи ўринни қўлга киритди.

2014-2015 ўқув йили учун Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат стипендияси соҳиб бўлган Шоҳрух Шодмонов айна пайтда устози Зебо Аҳрова илмий раҳбарлигида «Ўзбекистонда таълим тараққиёти, истиқболлари ва халқаро ҳамкорлик» мавзуида илмий изланишлар олиб бормоқда.

Назокат ҚУРБОННЁЗОВА,
«Turkiston» мухбири

Jarayon

Фуқаролик жамияти шаклланишини мониторинг қилиш мустақил институтида Тошкент шаҳар адлия бошқармаси томонидан матбуот анжумани ўтказилди. Унда Фуқаролик жамияти шаклланишини мониторинг қилиш мустақил институти, Адвокатлар палатаси Тошкент шаҳар ҳудудий бошқармаси ходимлари иштирок этди.

ЮРИДИК ХИЗМАТЛАР КўЛАМИ КЕНГАЙМОҚДА

Тадбирда қонун ижодкорлиги ва ҳуқуқни қўллаш, ҳуқуқий тарғибот ишларини такомиллаштириш, аҳолига қонунларнинг мазмун-моҳиятини халқчил тарзда етказиш ва шу орқали фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини янада юксалтириш борасида амалга оширилаётган ишлар муҳокама қилиниб, жорий йилги режалар хусусида маълумот берилди. Анжуманда мамлакатимизда сиёсат, давлат ва жамият қурилиши, иқтисодиёт ва маънавият, ижтимоий ҳаёт, суд-ҳуқуқ тизими каби кўплаб йўналишларда эришилган натижалар, жумладан, мустақилликнинг бебаҳо неъматини — халқимизнинг тинч ва осуда ҳаёти, жамиятимиздаги ўзаро ҳурмат, меҳроқибат ва бағрикенглик каби олижаноб фазилатлар миллий ва умумбашарий қадриятларга уйғун ҳолда такомиллашиб бораётгани таъкидланди.

Ўтган даврда тадбиркорлик субъектлари фаолиятини кенгайтириш, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга алоҳида эътибор қаратилди. Иқтисодиётни ривожлантириш, аҳолининг фаровон турмуш кечиришини таъминлашда мазкур вазифалар муҳим аҳамиятга эга. Бу борада ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар қаторида, адлия органлари ҳам салмоқли ишларни амалга оширмоқда.

— 2014 йилда тадбиркорлик субъектларидан адлия бошқармасига 459та мурожаат келиб тушган бўлиб, шундан 64таси шикоят тариқасидаги мурожаатдир. Шикоятларнинг 52таси кўриб чиқилди. Тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва манфаатларини бузиш, фаолиятига асоссиз равишда ара-лашиш ва шу каби ҳар бир қонунбузарлик ҳолатлари бўйича айбдор шахсларга қатъий чоралар кўрилиши таъминланмоқда, — деди Тошкент шаҳар адлия бошқармаси тарғибот ва ҳуқуқий маърифат бўлими бошлиғи Абдор Бердиев. — Фаолият кўрсатмаётган тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини тиклаш юзасидан ҳам тегишли чоралар кўрилмоқда. Хусусан, 2014 йилда 6 нафар тадбиркорлик субъектига имтиёзли кредит олиш, 13 нафарига бино қуриш учун ер ажратиш, 20 нафарига бошланғич сармоҳ олиш, 137 нафарига ҳам шу каби масалалар бўйича адлия бошқармаси томонидан кўрсатилган амалий кўмак натижасида тадбиркорлик фаолиятининг самарадорлиги таъминланди. Фуқароларга ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш, мулкӣ ва номулкий муносабатларни қонуний асосда тартибга солиш, расмийлаштириш, аҳолига намуналий юридик хизмат кўрсатиш билан боғлиқ масалаларда ҳам қатор ишлар амалга оширилди.

Қолаверса, давлат дастурлари доирасида хорижий инвестициялар иштирокида ташкил этилган корхоналарнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, уларга кўшимча имтиёз ва қулай шароитлар яратиш орқали юртимизда сармоҳвий муҳит ривожланиши таъминланмоқда. Шунингдек, бошқармада ташкил этилган «Ишонч телефони» орқали 2014 йилда 219та мурожаат қабул қилинган бўлиб, шундан 208таси ҳал этилди. Шикоятлар юзасидан судларга кўриб чиқиш учун 85та даъво аризаси киритилди.

Ўтган даврда аҳоли, айниқса, ёшларнинг сиёсий фаоллигини ошириш, соғлом турмуш тарзини тарғиб қилиш, оила мустаҳкамлиги, баркамол авлод тарбияси, гиёҳвандликка қарши кураш, одам савдоси муаммолари, тадбиркорлик ва аҳоли бандлиги масалалари, «оммавий маданият» ниқоби остида четдан кириб келаётган турли салбий иллатларнинг олдини олиш, шунингдек, аҳолининг ҳуқуқий онги ва маданиятини юксалтиришда ҳамкор ташкилотлар билан ўрнатилган алоқалар мустаҳкамланиб, кўлами янада кенгайиб бормоқда.

Анжуманда «Кексаларни эъзозлаш йили» Давлат дастурида белгиланган вазифалар ижроси доирасида фахрийларга кўмак бериш, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, бепул ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш мақсадида жойларда давлат нотариуслари томонидан бепул ҳуқуқий маслаҳат кунлари ташкил этилаётгани қайд этилди.

Қонун ижодкорлиги ва ҳуқуқни қўллаш борасида амалга оширилган ишлар юзасидан маълумотлар берилди.

Дилшод РЎЗИКУЛОВ,
«Turkiston» мухбири

Tashabbus

БАХТГА ЭЛТУВЧИ ЙЎЛ

Китоб бизни тўғри йўлга, ёруғ манзилларга бошлайди. Ёш авлодга китобнинг аҳамиятини тушунтириш ва у билан ошно этишни мақсад қилган «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Қорақалпоғистон Республикаси кенгаши хайрли ишга қўл урди. Хўжайли туманидаги 1-Меҳрибонлик уйида «Камолот» кутубхонаси»ни ташкил этди.

Эллика яқин китоб фондига эга зиё масканида ўзбек, қорақалпоқ, инглиз ва рус тилларидаги бадий китоблар, газета-журналлар жамланган. Кутубхонанинг очилишига бағишланган тадбирда Меҳрибонлик уйи директори Светлана Сон болаларга кўрсатилаётган ғамхўрлик, эътибор учун «Камолот»чиларга миннатдорлик билдирди. Сўнгра ёшлар ташкилотининг Қорақалпоғистон Республикаси кенгаши раиси вазифасини бажарувчи Абат Дониёров болажонларни Ҳаракат томонидан ташкил этилаётган «Китоб — билим хазинаси», «Китобхонлар» каби танловларда фаол иштирок этишга чорлади. Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиси Санемхан Жугинисова «Китоб ва мен» шеърини айтиб берди.

— Болалар китобни жуда яхши кўради, — дейди 1-Меҳрибонлик уйи кутубхоначиси Дилшода Кўчқорова. — Уқиган эртак, ҳикоялари ҳақида бир-бирига жўшиб сўзлаб бераётганини кўп кўрганман. «Камолот» ташкил этган бу кутубхонадан тарбияланувчиларнинг қадами сира узилмайдиган бўлди.

Тадбир доирасида «Биз гиёҳвандликка қар-

шимиз!» шиори остида расмлар танлови ҳам ўтказилди. Унда ўттиз нафар бола қатнашди.

«Ўргимчак тўри»га илинган гиёҳванд одам, синган бешик, гиёҳванд аёл вужудидан нобуд бўлаётган чақалоқ, қуриётган дарахт каби образлар кўпчиликни ҳайратлантирди. Китоблар билан ошно болаларнинг тафаккури, ўй-хаёлида яралиб, қоғозга тушган ушбу ғоялар ҳакамларнинг эътирофига сазовор бўлди. Энг сара ижодий ишлар муаллифлари муносиб тақдирланди.

— Гиёҳвандлик — иллат, — дейди танлов иштирокчиси Берик Купиев. — Тарбиячи опамиз бизга бир гиёҳванд кишининг ҳаёти ҳақида гапириб берганди. Чизган расмимда ўша воқеани тасвирладим ва биринчи ўринга сазовор бўлдим. Келажакда расмим бўлиб, асарларим орқали одамларга яхшилик улашмоқчиман.

Кўпни кўрганлар «Яхши кишиларга ёндош бўлсанг, яхшилиги юқади», деб бежиз айтмайди. Ҳар биримиз шундай яхшиликка ошно бўлиб яшайлик!

Кумар БЕГНИЯЗОВА,
«Turkiston» мухбири

Boshlang'ich tashkilotlarda

«Ўзметкомбинат» акциядорлик жамияти 1-навли прокат цехида меҳнат қилаётган ёшлар ўртасида «Заковат» интеллектуал ўйинининг якуний босқичи бўлиб ўтди.

Цехда «Заковат» баҳси

Лойиҳа ишчи-ходимларнинг ташаббуси билан корхонадаги «Камолот» ЁИХ бошланғич ташкилоти кўмагида амалга оширилди.

Финалда цех бошқармаси ходимлари, валларни таъмирлаш бўлими, 2-бригада меҳнатқашлари ҳамда механиклар ўзаро беллашди. Мурасасиз баҳсда цех бошқармаси жамоасига тенг ке-

ладигани топилмади. Иккинчи ўрин механикларга насиб этди. Учинчи ўринни 2-бригада билимдонлари қўлга киритди.

Барча жамоалар комбинат раҳбарияти ҳамда тадбир ташкилотчиларининг диплом ва эсдалик совғалари билан тақдирланди.

Наргиза БАҲОДИРОВА

Тошкент давлат шарқшунослик институтида «Заковат» интеллектуал клубининг 15 йиллиги муносабати билан пойтахтимиздаги 30дан ортиқ олий таълим муассасалари ўртасида очик чемпионат ташкил этилди.

Билимдон тенгдошларимиз

«Заковат» клуби ҳамда «Камолот» ЁИХ бошланғич ташкилоти ҳамкорлигида ташкил этилган ушбу беллашувда олий ўқув юрлари талабаларидан ташкил топган 31та жамоа иштирок этди. Ўйин икки босқичда ташкил этилиб, ҳар бирида турли соҳаларга оид 12тадан, жами 24та савол берилди.

Беллашувда Тошкент ахборот технологиялари университетининг «Ахборотчилар» жамоаси

биринчи ўринни қўлга киритди. Иккинчи ва учинчи ўринлар Ўзбекистон Миллий университетининг «Алмиматер» ва Тошкент давлат юридик университетининг «Хуқуқшунослар» жамоаларига насиб этди.

Ғолиблар ташкилотчилар томонидан «Заковат» кубоги, диплом ва эсдалик совғалар билан тақдирланди.

Меҳрангиз ФАНИЕВА,
ЎЗДЖТУ талабаси

Mutaxassis ogoh etadi

Болаларни назоратсиз қолдирманг!

Болалар одатда ҳамма нарсани синаб кўришга мойил бўлди. Жумладан, олов ҳам улар учун қизиқ ҳодиса. Агар болаларга оловнинг хавфхатари ва оқибатлари ҳақида тўғри маълумотлар берилса, турли кўнгилсиз ҳолатларнинг олди олинган бўлади.

Халқимиз «Олов-тилсиз ёв» деб бежиз айтмайди. Чунки арзимаган эътиборсизлик туфайли юзага келган ёнғинлар кўплаб нохушликларни келтириб чиқараётганидан кўз юмиб бўлмайди. Ачинарлиси, буларнинг аксарияти ёнғин хавфсизлиги қоидаларига амал қилмаслигимиз оқибатида содир бўлмоқда. Олов пайдо бўлиши учун кислород, ёнувчан модда ва ёндирувчи манба бўлса бас. Одатда ёнғин инсонларнинг эҳтиётсизлиги, хавфсизлик талабларига риоя қилмаслиги, хусусан, электр симларнинг носозлиги ёки уларни нотўғри улаш, чақмоқ оқибатида ва бошқа сабаблар туфайли содир бўлади.

Республикамиз ҳудудидан ўтган йил давомида жами 13633та ёнғин ҳодисаси содир бўлган. Оқибатда 179 нафар инсон ҳалок бўлиб, 581 нафари тан жароҳати олган. Ёнғинлар туфайли салкам 40 миллиард сўм моддий зарар кўрилган.

Содир бўлган ёнғинларнинг

1285 таси, яъни 9,4 фоизи, бошқача қилиб айтганда, ҳар 11та содир бўлган ёнғиннинг биттаси болаларнинг шўхликлари ёки уларни қаровсиз қолдириш оқибатида келиб чиқмоқда.

Масалан, Қорақалпоғистон Республикаси Хўжайли туманида яшовчи Н.Калимбетов хонадонидан ёш болаларнинг қаровсиз қолдирилиши ва уларнинг олов билан ўйнашлари оқибатида ёнғин содир бўлган. Натижада уй эгасининг 2007 ва 2009 йилларда туғилган 2 нафар фарзанд ҳалок бўлган.

Фарғона вилояти Ўзбекистон туманида яшовчи М.Ваҳобовнинг уйида ҳам шунга ўхшаш ҳолат юз берди. Оқибатда уй эгасининг 2011 йилда туғилган ўғли куйиш жароҳатини олиб ҳалок бўлди.

Кўриниб турибдики, ёнғинларнинг келиб чиқишига асосий сабаблардан бири ота-оналарнинг ўз фарзандларига бўлган эътиборсизлиги ёки фарзандларимизнинг ёнғин

хавфсизлиги қоидаларидан беҳабарлигидир.

Ҳар бир ёнғин инсонлар ҳаётига, уларнинг яқинларига хавф солиши ва кўп машаққатлар эвазига бунёд этилган уй-жойларининг, йиллар давомида йиғиб тўплаган мол-мулкларининг бир зумда ёниб кетишига олиб келиши мумкин.

Азиз ҳамюртлар! Болалар шўхлиги ва уларни назоратсиз қолдириш оқибатида юз бериши мумкин бўлган ёнғинларнинг олдини олиш мақсадида куйидаги ёнғин хавфсизлиги талаб ва қоидаларига риоя қилишингизни ва уларни фарзандларингизга ўргатишингизни сўраб қоламиз:

— ёш болаларни уйда қаровсиз қолдирманг ва уларга олов билан боғлиқ уй юмушларини буюрманг;

— ёш болалар олдида сигарета чекманг ва улар олдида олов билан боғлиқ ишларни бажарманг;

— электр розеткалар тешиқларини махсус пластик қопламалар билан беркитиб қўйинг;

— ёш болаларга оддий ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилишлари юзасидан доим тушунчалар бериб бориш ва ёнғин вақтида ҳаракатланиш тартиблари юзасидан биргаликда машғулотлар ўтказинг;

— уйда ёнғин содир бўлган-

да болалар хона ичида қолиб кетмасликлари, омборча ва шкаф ичига ёки кароват тагига бекинмасликларини (шундай хатти-ҳаракат ёш болаларда кузатилади) тушунтириб бориш;

— тутаб ётган хонанинг ойналарини ланг очмаслик керак;

— ёнғин содир бўлаётган хона деразасидан арқон, мато (чойшаб) орқали ёки шахта қувурларидан тушмаслик;

— юқори қаватда жойлашган хонанинг ойнасидан сакрамастик;

— кўп қаватли бинода ёнғин содир бўлган пайтда бинонинг лифтидан фойдаланмаслик лозим;

— бола ёнғин хавфсизлиги хизматига мурожаат этишни ва мурожаат қилганда воқеа содир бўлган жойнинг аниқ манзили, ёнғин чиққан жой ва ўз исм-шарифини айтишни билсин;

— агар боланинг ёнғин жойидан чиқиш имконияти бўлса, у ерни зудлик билан тарк этиб, катталарнинг диққатини тортиши лозим, агар ёнғин содир бўлаётган жойдан чиқиш ва ёнғин хавфсизлиги хизматини чақириш имконияти бўлмаса, баланд овозда қия очилган ойнадан қўшниларини ёки чор атрофдагиларни ёрдамга чақириши лозимлигини, шунингдек, хонага ту-

тун киришининг олдини олиш мақсадида хона эшигини тўлиқ беркитиш кераклигини айтиш.

Болалар ёнғин пайтида фақат олов эмас, балки тутун ҳам ҳаётига катта хавф туғдиришини билишлари шарт. Ёнғин ва тутун қоплаган жойдан ташқарига эгилиб ёки эмаклар чиқиши кераклигини ва иложи бўлса, кийимини хўллаб олиши ва бошини хўл мато билан беркитиши лозимлигини ёддан чиқармасин

Мабодо хонада газ ҳидини сезса, бола чироқ ва учкун чиқарувчи мосламалардан асло фойдаланмасин, дархол хонани шамоллатиш чорасини кўрсин, газ жўмраги орқали газ ўчирилгандан сўнг ҳам газ ҳидини сезса ва бу ҳақда катталарга ёки газ хизматига (104 телефон рақами) хабар берсин.

Болаларингизга жавобгарликни ҳис қилишни ўргатинг, эътиборлироқ бўлишлари учун ёш ўт ўчирувчилар гуруҳларига аъзо бўлишга унданг.

Ушбу қоидаларга риоя этиш билан сиз ўзингиз ва фарзандларингизни ҳамда уй-жойингизни ёнғиндан асраб қолган бўласиз.

Жалолиддин ҲАКИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси ИИБ Ёнғин хавфсизлиги бош бошқармаси катта муҳандиси, майор

Dolzarb mavzu

«Оммавий маданият»ни юксак маънавият энгади

Глоблалашув даврида ёшларнинг қалби ва онги учун кураш жадал кечмоқда. Президентимиз глоблалашув жараёнига "...бу аввало ҳаёт суръатларининг беқиёс даражада тезлашуви демакдир" деган таърифни қўллагани айни замонда маънавий ихтилоф ва қарама-қаршиликлар бутун инсоният учун нечоғлик жиддий таҳдид солиб турганини кўрсатади.

Ёвуз кучлар ўзининг қабихиятини амалга оширишда айнан ёшлардан фойдаланиши, уларнинг онгу шуурига таъсир этишга ҳаракат қилаётгани бежиз эмас. Буни турли ахборот хуружлари мисолида яққол кўриш мумкин. Ҳозирги ахборот оқимларининг эса чек-чегараси йўқ. Хавотирлиси, ёшларга етиб бораётган ахборотнинг ҳаммаси ҳам безарар эмас. Айниқса, интернет "чангалзорлари" бўйлаб "саёҳат" қилувчилар зарарли, бузғунчи ғояларга кўпроқ дуч келади. Ҳаётини тажрибага эга бўлмаган ёшлар бунинг натижасида тезда алданиб қолиши ҳеч гап эмас. Ҳатто айримларининг ҳаёти бутунлай издан чиқиши ҳам мумкин.

Замонавий ахборот маконида яна бир хатарли куч борки, уни умумий ном билан "оммавий маданият" деб атаёмиз. Медиа ва шоу-бизнес саноати маҳсули бўлмиш айрим "санъат" намуналари — беҳаёлик, зўравонлик, ишрат-бозлик каби иллатларни зимдан ёки ошқора тарғиб қилувчи фильмлар, мусиқий клиплар, интернетдаги видеороликлар "оммавий маданият"нинг бир кўринишидир. Аслида бундай медиамаҳсулотларнинг ҳақиқий санъатга сира алоқаси бўлмай, фақат айрим

гуруҳларнинг бойишига хизмат қилади холос. Улар ер юзидаги миллионлаб инсонларни эса маънан қашшоқ қилиб, миллий қадриятларидан йироқлаштирмоқда. "Оммавий маданият" таъсирига тушган инсон мустақил фикри, бора-бора шахсий "мен"и, ўзлигидан айрилади. Шу боис мазкур иллатни оммавий маънавиятсизлик билан эгиз десак, хато бўлмайди.

"Оммавий маданият"нинг туб моҳияти одамларда бири-бирига нисбатан нафрат уйғотиб, ҳамма ёқда нотинчлик, бошбошдоқликни юзага келтиришдан иборат. Бундай ғаразли мақсадни амалга оширувчи кучлар дунёдаги жамики моддий бойликларга ягона ҳукмрон бўлишни истайди.

Юртбошимиз "Юксак маънавият — энгилмас куч" аса-рида таъкидлаганидек: "Оммавий маданият" деган никоб остида ахлоқий бузуқлик ва зўравонлик, индивидуализм, эгоцентризм ғояларини тарқатиш, керак бўлса, шунинг ҳисобидан бойлик орттириш, бошқа халқларнинг неча минг йиллик анъана ва қадриятлари, турмуш тарзининг маънавий негизларига беписандлик, уларни кўпоришга қаратилган хатарли таҳдидлар одамни ташвишга солмай қўймайди...

Маълумки, ҳар қандай касалликнинг олдини олиш учун, аввало, кишилар организмидан унга қарши иммунитет ҳосил қилинади. Биз ҳам фарзандларимизни она Ватанга муҳаббат, бой тарихимизга, ота-боболаримизнинг муқаддас динига садоқат руҳида тарбиялаш учун таъбир жоиз бўлса, аввало уларнинг қалби ва онгида мафкуравий иммунитетни кучайтиришимиз зарур". Дарҳақиқат, инсоният боши узра қора кўланка бўлиб, келажакимизга раҳна солиб турган "оммавий маданият"га қарши курашнинг энг самарали йўли — фарзандларимизни кичиклигиданоқ юксак маданият савия, дид ва фаросат эгаси, мустақил фикрлайдиган, маънавиятли қилиб тарбиялашдан иборат. Ана шундай фазилатларга эга бўлган ёшлар "оммавий маданият"нинг ҳар қандай кўринишидан ҳазар қилади.

Демак, маънавият биз учун сув билан ҳаводек зарур. Усиз соғлом ва баркамол авлодни тарбиялаб бўлмайди. Агар инсон оилада, жамиятда тўғри тарбия топса, ўз қалби ва онгига қарши қаратилган хавф-хатарларнинг мазмун-моҳиятини тезда илғай олади ва уларнинг таъсирига тушмасликка ҳаракат қилади. Зеро, маънавияти юксак ёшларни ҳеч ким, ҳеч қачон энга олмайди.

**О. БОЛТАЕВА,
Ф. РАҲМОНҚУЛОВ,
Термиз транспорт ва
хизмат кўрсатиш касб-
хунар коллежи
ўқитувчилари**

НАФОСАТ АЙЁМИ

Баҳор ўз таровати билан борлиққа янгилашни, ўзгача сурур ва шуқуқ бағишлайди. Бу фаслнинг оналар, қизлар, дилбар аёллар байрами, уларни улуглаш билан бошланишида эса, рамзий маъно бор. Чунки аёл зоти баҳор билан уйғундир. Шундай серкуёш кунларда таниқли ўзбек шоираси, халқаро «Нилуфар» мукофоти совриндори, Жавоҳарлаъл Неру номидаги халқаро мукофот соҳибаси Зулфия Исроилонинг таваллуд айёми баҳор тароватини янада очгандек.

ЎзДЖТУ қошидаги 3-академик лицейда шоира таваллудига бағишланган адабий-бадий кеча бўлиб ўтди. Тадбир аввалида Зулфияхоним ҳаёти ва ижоди ҳақида қизгин суҳбат бўлиб ўтди. Сўнг лицейнинг ёш ижодкор ўқувчилари шоира қаламига мансуб шеърлардан ўқиди. Дарҳақиқат, ижод бу том маънода, машаққат чекиш, ҳузур-ҳаловатдан воз кечиш де-

макдир. Чинакам ижодкор инсонларнинг дарду ғами билан яшаши, халқ ичига кира олиши, ўзи учун илҳомни, янги мавзуну шу ҳаётдан, унда бўлаётган ўзгаришлардан олиши керак. Биз эътироф этаётган, қалбимиздан чуқур ўрин эгаллаган Зулфияхоним ана шундай фидойи инсон эди. Зеро, унинг асарларида инсоний туйғуларнинг юлдузи чарақлаб туради.

Тадбирда сўзга чиққан Ёзувчилар уюшмаси аъзоси Ғайрат Мажид ва бошқа ижодкорлар Зулфияхоним шеърини покиза бўёқлардан сув ичган ижод экани, шу боис, унинг тинчлик, инсон руҳиятининг манзаралари, ҳижрон ҳақидаги, табиатнинг ажиб бир ҳолати акс этган шеърлари ҳеч кимни бефарқ қолдирмаслигини ва асло эскирмаслигини таъкидлади. Бугунги кунда унинг барҳаёт сиймоси, умрбоқий шеърини халқимизнинг маънавий баркамол, истеъдодли, иқтидорли қизларини адабиёт, шеърят, эзгуликка ошно қилиб тарбияламоқда.

**Нодири ҚУРБОНБОЕВА,
ЎзДЖТУ қошидаги
3-академик лицей ўқувчиси**

Ўзбекистон Миллий кутубхонасида дунёда авж олаётган ядровий технологиялар ва оммавий қирғин қуролларига эгалик қилиш, сиёсий ва диний радикализм, экстремизм, қурол ва одам савдоси, терроризм, оғуфурушлик, этник ҳамда миллатлараро зиддиятларнинг олдини олишда ахборот-коммуникация технологияларининг ўрни мавзусида давра суҳбати бўлиб ўтди.

АХБОРОТ ХАВФСИЗЛИГИ
ВА МАФКУРАВИЙ ИММУНИТЕТ

Унда Тошкент ислом университети профессор-ўқитувчилари, диншунослик кафедраси катта ўқитувчиси С.Саиджалолов, исломшунослик кафедраси ўқитувчиси Ҳ.Сағдиев, «ЮНЕСКО» кафедраси ўқитувчиси О.Эрназаров, маънавий-маърифий тарбия бўлими бошлиғи З.Рўзиев ва университет талабалари иштирок этди.

— Яқин Шарқ мамлакатларида бўлаётган кескин тўқнашувлар, турли мазҳаб ва оқимлар ўртасида кучайиб бораётган низо ва зиддиятларнинг салбий оқибатларини, айниқса, ёшларимизга батафсил тушунтириш лозим, — дейди университетнинг маънавий-маърифий тарбия бўлими бошлиғи З.Рўзиев. — Онгимизга салбий таъсир қиладиган ҳар қандай ташқи информацияларга қарши маънавий иммунитет ҳосил қилишимиз ва ахборот-коммуникация технологияларидан тўғри фойдаланиш орқали уларни бартараф этишимиз керак.

Иштирокчлар мамлакатимизда интернет тармоғи фойдаланувчилари, uz домени ҳудудидидаги веб-сайтлар сони, уларнинг ўсиш суръати, халқаро ахборот ресурсларига уланиш тезлигига оид расмий маълумотлар ҳамда ягона давлат интерактив хизматлар порталининг статистик маълумотлари билан таништирилди.

Интерфаол услубда ўтган давра суҳбати фикр-мулоҳазаларга бой бўлди. Талаба-ёшлар ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олди.

**Алибек ОМОНТУРДИЕВ,
"Turkiston" муҳбири**

СПОРТ ХАБАРЛАРИ

РЕГБИ

Ҳиндистоннинг Ченнай шаҳрида регби бўйича ўтказилган "Asian Olympic Pre-qualifier" халқаро турнирида муваффақиятли иштирок этган Ўзбекистон аёллар терма жамоаси бош совринни қўлга киритди.

Бахсларда терма жамоамиз аъзолари Ҳиндистон (12:5), Жанубий Корея (22:7), Филиппин (17:5) ва Эрон (32:0) терма жамоаларини мағлуб этди. Финал учрашувида Ҳиндистонлик регбичилар билан куч синашган ҳамюртларимиз якунда 38:0 ҳисобида ғалаба қозонди.

Энди вакилларимиз 2016 йили Бразилияда бўлиб ўтадиган XXXI ёзги Олимпия ўйинларининг йўлланмаси учун бўладиган саралаш ўйинларида иштирок этади. Саралаш бахслари шу йилнинг ноябрь ойида Гонконг ва Токио шаҳарларида бўлиб ўтади.

ТАЭКВОНДО

Қатар пойтахти Доха шаҳрида таэквондо (WTF) бўйича ўтказилаётган Гран-при туркумига кирувчи "Qatar Open" мусобақаси ўз ниҳоясига етди. Ушбу беллашувларда терма жамоамиз вакиллари биттадан олтин, кумуш ва бронза медални қўлга киритди.

Терма жамоамиз ҳисобида олтин медални 74 килограммгача бўлган вазн тоифасидаги спортчилар мусобақасида Никита Рафалович келтирди. Тажрибали таэквондочимиз ҳал қилувчи жангда франциялик Торанн Майзеройни мағлубиятга учратди.

2014 йили Жанубий Кореянинг Инчеон шаҳрида бўлиб ўтган Осиё ўйинларининг ғолиби, ҳамюртимиз Жасур Бойқўзиев кумуш медаль совриндорига айланди. Бахсларда 87 кг.дан оғир вазн тоифасида иштирок этган Дмитрий Шокин Гран-при турнирининг бронза медалига сазовор бўлди. Эслатиб ўтамиз, мазкур турнирда 2016 йили Рио-де-Жанейро шаҳрида ўтказиладиган XXXI ёзги Олимпиада ўйинларининг йўлланмаси учун рейтинг очколари ҳам берилди.

ГИМНАСТИКА

Греция пойтахти Афина шаҳрида гимнастика бўйича халқаро мусобақа ўз якунига етди. Дунёнинг энг кучли спортчилари ўртасида ўтказилган ушбу мусобақада терма жамоамиз шарафини 8 нафар спортчи ҳимоя қилди.

"Афродита кубоғи" номи мазкур турнирда спортчиларимиз 5та олтин, 4та кумуш ва 2та бронза медални қўлга киритди. Ҳамюртларимиз орасида Анаора Давлатова (тасма) ҳамда Равиля Фахрудинова (ҳалқа) яққалик бахсларида олтин медалга сазовор бўлди.

Тасма, ҳалқа ва булавада машқ бажариш бўйича жамоамиз вакиллари тенг келадигани топилмади. Анаора Давлатова иккитадан кумуш ва бронза медал соҳибига айланган бўлса, Равиля Фахрудинова ҳам иккитадан кумуш медални қўлга киритди.

**ЎзДЖТУ талабаси
Абдулазиз МУСАЕВ
тайёрлади.**

Қўл жанги
бўйича халқаро
турнирлар
ғолиби, бир
неча карра
Ўзбекистон
чемпиони Ис-
кандар Мусай-
дов ҳозир Чи-
лонзор тумани
184-мактаб
қошида тўга-
рак ташкил
қилиб, юзга
яқин ёш
спортчиларга
мураббийлик
қилмоқда.

Рустам Назарматов
олган сурат.

Ayyom shukuh

Ҳарир бўйинбоғ ва гулдасталар

Аёлларни, қизларни баҳорга қиёслашади. Фасллар келинчаги, нафосат рамзи бўлмиш баҳор ва аёл тушунчалари чиндан-да бир-бирига монанд. Оламни меҳр-муҳаббати ила мунаввар этувчи, хонадонининг файзи бўлмиш инсонлар, жамиятимиз кўрки ҳам аслида мўътабар оналаримиз, мунис опа-сингилларимиздир.

8 март — Халқаро хотин-қизлар байрами гўзал ва бетакрор диёримизга баҳор нафаси кириб келганидан дарак беради. Бу қутлуг айём Урганч давлат университетида ўзгача шукуҳ билан

қарши олинди.

Университетдаги “Камолот” ЁИХ бошланғич ташкилоти ва касаба уюшмаси қўмитаси ҳамкорлигида ўқув бинолари байрамона безатилиб, барча факультетларда талаба-

йигитлар воқеа сабабчиларини мусиқа садолари остида ўзлари тайёрлаган табрик-қутловлар билан қутиб олди. Байрам совғаси сифатида эса аёл ўқитувчилар ҳамда талаба-қизларга ҳарир бўйинбоғ ва гулдасталар улашилди.

Нилуфар ЖАББОРОВА,
Урганч давлат университетидаги “Камолот” ЁИХ бошланғич ташкилоти мутахассиси

San'at va madaniyat olami

Фотосуратларда аёл сиймоси

Тошкент Фотосуратлар уйида «Аёл гўзал — ҳаёт гўзал» деб номланган кўргазма бўлиб ўтди. Унда юртимиздаги таниқли фоторассомлар ҳамда ижодий мактаб-студияси битирувчиларининг икки юзга яқин асари намойиш этилди. Ижодий ишларда қишлоқ хўжалиги, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик, илм-фан, тиббиёт, таълим, маданият, санъат каби ижтимоий ҳаётнинг турли жабҳаларида фаоллик кўрсатаётган хотин-қизларнинг интеллектуал салоҳияти, эришган ютуқлари ифода этилган.

Зулфия шеърлари корейс тилида

Ўзбекистон халқ шоири Зулфия ижодидан намуналар корейс тилига таржима қилиниб, тўплам ҳолида чоп этилди. Ким Хён Йён ва Н.Бердиқобилов томонидан таржима қилинган асарларни Тошкент давлат шарқшунослик институти доценти Умида Саидазимова нашрга тайёрлаган.

Шу кунга қадар «XX аср ўзбек шеърятидан намуналар», «XX аср ўзбек ҳикояларидан намуналар» антологиялари корейс тилига ўгирилиб, нашр этилган эди.

Брюс Ли ҳақидаги янги фильм

Машҳур спортчи, киноактёр Брюс Лининг қизи Шеннон Ли отаси ҳақида фильм суратга олишни бошлади. Кинокартинада актёрнинг ҳаёт фалсафаси, ўзига хос табиати, шахсий сифатлари тўлиқ очиб берилди. Фильмни суратга олиш билан “Bruce Lee Entertainment” компанияси шуғулланмоқда.

Зарнигор АБДУМАЛИКОВА тайёрлади.

Mumtoz adabiyot dardonalari

Муҳаммадризо ОҒАҲИЙ

Илоҳи ҳар кунинг наврўз бўлсун,
Ҳамиша толеинг феруз бўлсун.

Бўлуб айёми наврўзунг муборак,
Замиринг инбисот андуз бўлсун.

Қилиб партав фиканлик айни адлинг,
Кўёш асо жаҳон афруз бўлсун.

Санго дойим бўлуб давлат қуши ром,
Шикор андозу даст омуз бўлсун.

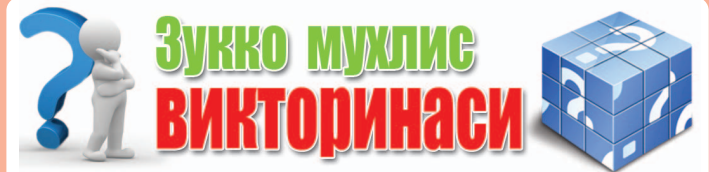
Адув ваҳшиларини сайд этарга
Ўқу тигинг уқобу юз бўлсун.

Кишиким истаса саркашиғ этмак,
Боши йўлингда онинг туз бўлсун.

Тараб меҳри ҳамиша пок кўнглунг,
Сипехри авжида маркуз бўлсун.

Тарабгоҳинг аро ҳайёти гардун,
Канизу золи хилъатдўз бўлсун.

Кўруб лутфингни ҳар тун Огаҳийнинг
Насиби ишрати наврўз бўлсун.

«Кунлардан бирида хотира дафтаримга халқнинг ҳазил-мутойибаларидан «Йўқолмасдан илғари бормиди?» деган иборани ёзиб қўйдим. ...Ҳикоямни ёзаётганимда шу иш бериб қолди.»

Айтинг-чи, мазкур ибора Абдулла Қаҳҳорнинг қайси ҳикоясига чиройли безак бўлган?

Жавобингизни 13 март соат 16:00га қадар 233-79-69, 233-95-97 рақамлари орқали билдиришингиз мумкин. Тўғри жавоб йўллаган мухлислар номи газетамизда эълон қилинади. Саволларга энг кўп тўғри жавоб топган муштарийлар йил якунида қимматбаҳо совғалар билан тақдирланади.

Ўтган сондаги саволнинг жавоби: **Муяссар Раззоқова.**
Бухоро вилоятидан Мунира Рамазонава тўғри жавоб йўллади.

Tabassum

Билгир ҳайдовчи

Эркин Воҳидов бир куни кечки зиёфатдан уйига қайтаётган таксига ўтиради. Йўл-йўлакай “Ўнганга юринг, энди чапга бурилиш” дея ҳайдовчига тушунтириб боради. Ниҳоят, ўзи яшайдиган Ҳувайдо кўчасига бурилганда ҳайдовчининг энсаси қотади: — Э-э, шунчалик бошимни қотирмай, Эркин Воҳидовнинг кўчасида тураман десангиз бўлмасмиди?

Эркин ака жилмайганча бош ирғаб, ноилож “айб” ини бўйнига олади.

(“Дўрмон хангомалари”дан)

Тлафаккур қилмондан бир қайра

Адолат ҳукм сурган юрт обод бўлади.

ЛУТФИЙ

МУАССИС

«КАМОЛОТ» ЁШЛАР ИЖТИМОЙ
ҲАРАКАТИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Газета Ўзбекистон
Республикаси
Матбуот ва ахборот
агентлигида 2007
йил 19 апрелда
№ 0242 рақам билан
рўйхатдан ўтган.

ISSN 2010-6998

9 772010 699000

БОШ МУҲАРРИР

Каримов
Фахриддин Турдалиевич

Тахрир ҳайъати

Баҳодир Фаниев, Меҳриддин Шукуров (бош муҳаррир ўринбосари — «Turkiston»), Элмурод Нишонов (масъул котиб — «Turkiston»), Ирина Кочергина (бош муҳаррир ўринбосари — «Молодёжь Узбекистана»), Елена Калинина (масъул котиб — «Молодёжь Узбекистана»), Рустам Қосимов

Навбатчи муҳаррир

Умарова
Наргиза
Баҳодировна

Саҳифаловчи

Рўзиев
Зафар
Хусанович

Газета таҳририят компьютер
марказида терилди ва
саҳифаланди.

Таҳририят манзили: 100029, Тошкент,
Матбуотчилар кўчаси, 32.
Телефонлар:
(371) 233-95-97. (371) 233-79-69
e-mail: info@turkiston.uz

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик
компанияси босмахонасида, А-3 форматда
чоп этилди. Ҳажми — 2 босма табок.
Корхона манзили: «Буёқ Турон» кўчаси, 41.

Индекслар: 203, 3203
Баҳоси келишилган нарҳда.

Буюртма Г-356.
Адади — 11606

Босишга топшириш вақти — 21.00
Тоширилди — 21.55
ЎЗА якуни — 21.45

Офсет усулида босилган.

1 2 3 4 5